VEILIGHEIDSREGIO
Zuid-Limburg

Samenwerking binnen Veiligheidsregio Zuid-Limburg onder de Tijdelijke wet maatregelen Covid-19 (Twm)

Intro

De Covid19-crisis duurt voort, ook bij de introductie van de Twm ten faveure van de noodverordeningen. Daarmee is de crisis waarin we verkeren niet veranderd, er treedt alleen een verschuiving in de bevoegdheden op. De urgentie om de crisis regionaal te bestrijden met het landelijke pakket maatregelen blijft in Zuid-Limburg uitdrukkelijk aanwezig: de grensligging, de hoge bevolkingsdichtheid en de sociale verwevenheid over gemeentegrenzen heen laten deze urgentie voelen. Afwijkende maatregelen in een individuele gemeente hebben al snel een gemeentegrens overschrijdend effect.

Sinds maart 2020 zitten we in een crisis die wereldwijd grote impact heeft op de hele samenleving. Om die reden is in maart van dit jaar opgeschaald naar GRIP 4 en is artikel 39 Wvr in werking gesteld. Vervolgens is binnen korte tijd een passende ondersteuningsstructuur gebouwd voor de crisisorganisatie van VRZL (zie tussentijds verslag Voorzitter VRZL).

In deze notitie wordt samenwerking onder de Twm geduid binnen het gebied van VRZL. Achtereenvolgens wordt ingegaan op de veranderende bevoegdheden, de nieuwe samenwerkingsstructuur en de operationalisering van beide voorgaande items.

Twm

De Twm is opgehangen aan infectieziektebestrijding binnen de Wet publieke gezondheid (Wpg). Hiermee wordt verdergaand de wettelijke basis van de virusbestrijding van deze A-ziekte bewerkstelligd. Dat betekent dat de minister van VWS zorg draagt voor de bestrijding van de infectieziekte (Wpg art.7) en de voorzitter Veiligheidsregio verantwoordelijk is voor de regionale bestrijding van een epidemie van een infectieziekte behorend tot groep A (art. 6, vierde lid Wpg). COVID-19 is aangewezen als infectieziekte A. De tot nu gebruikte noodverordeningen die de voorzitter Veiligheidsregio vaststelde op basis van aanwijzingen van de minister van VWS worden vervangen door ministeriële regelingen gebaseerd op artikel 58c van de Wpg. In de Nota van Wijzingen op de Twm is opgenomen dat artikel 39 Wvr van kracht blijft, daarmee blijft het RBT in stand.

De minister blijft verantwoordelijk en bevoegd tot het vaststellen van maatregelen, maar de lokale burgemeester wordt bevoegd en verantwoordelijk voor het verlenen van ontheffingen van de landelijke regels en het geven van aanwijzingen en bevelen en handhaving inzake de bestrijding van het coronavirus. In de praktijk zal naar verwachting de lokale ruimte beperkt blijven, zeker zo lang een regio zich in een hoog risiconiveau bevindt. Zo kan er geen ontheffing verleend worden voor het niet in acht nemen van de afstandsnorm van 1,5 m.

Veranderende bevoegdheden

Met de inwerkingtreding van de Twm verandert de rol van zowel de voorzitter VR als de burgemeester. Een schematisch overzicht van de veranderende bevoegdheden na de inwerkingtreding van de Twm is weergegeven in Bijlage bevoegdheden onder Twm. Een deel van de bevoegdheden van de voorzitter VR gaan naar de burgemeester. Desondanks blijft de voorzitter VR leidend:

- Bij de bestrijding van de infectieziekte;

- In de coördinerende rol bij regionale crisisbeheersing. Hierin zijn inbegrepen de regionale afstemming in de prioritering van handhaving, kaderstelling, uniformiteit, en inzet capaciteit.
- Informatievoorziening voor het deel publieksbereik ten aanzien van de maatregelen en publieksgedrag.
- Crisiscommunicatie voor het deel van de infectieziektebestrijding.

Bij bovenlokale effecten van eventuele (te verlenen) ontheffingen heeft de voorzitter VR alsnog een bevoegdheid op basis van de Twm.

Ontheffingen

Met de Twm komen burgemeesters meer in positie en verschuift de focus van regionaal naar intergemeentelijk. Burgemeesters kunnen ontheffingen van beheersmaatregelen verlenen. Deze ontheffingen zijn gebonden aan criteria:

1. Er moet sprake zijn van een bijzondere omstandigheid;
2. Er is een zwaarwegend (positief) advies van de GGD vereist;
3. Het belang van de ontheffing mag niet strijdig zijn met het belang van de bestrijding van het virus;

In de praktijk zal (naar verwachting) de lokale ruimte beperkt blijven, zeker zo lang een regio zich in een hoog risiconiveau bevindt. Aangetekend wordt daarbij dat lokale ontheffingen kunnen leiden tot een ongewenst (intergemeentelijk) waterbedeffect en toenemende maatschappelijke en bestuurlijke druk om ontheffingen te verlenen: dit is niet wenselijk in het kader van de infectieziektebestrijding.

Nieuwe Samenwerkingsstructuur

Gelet op landelijke berichtgeving (het verlenen van ontheffingen dient zeer terughoudend te worden toegepast) en gezien de schaal van Zuid-Limburg is de verwachting dat ontheffingen zeer beperkt aan de orde zullen zijn. Ontheffingen dienen lokaal, in gemeenten, te worden opgesteld en zijn onderworpen aan een adviesplicht van de GGD. Burgemeesters hebben uitgesproken dat uniformiteit op Zuid-Limburgse schaal zeer wenselijk is om (bestuurlijk en maatschappelijk) draagvlak te borgen.

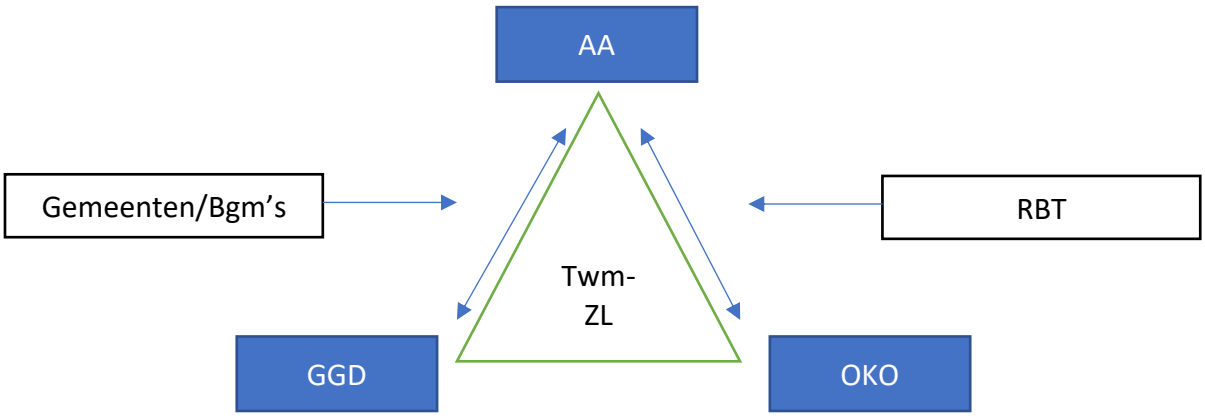
Qua structuur onder de Twm wordt gekoerst op het behoud van de goede elementen uit de eerste 8 maanden Covid19-bestrijding in Zuid-Limburg. Daarnaast wordt ingezet op een effectieve en efficiënte ondersteuning voor de bestuurders in charge, waarbij wordt voorkomen dat de lokale gemeentelijke en regionale apparaten overvraagd worden.

Het RBT blijft in stand voor de infectieziektebestrijding en als adviserend orgaan voor het lokale bevoegde gezag en het burgemeestersoverleg betreffende kaderstelling, communicatie en informatievoorziening. Het burgemeestersoverleg komt 2-wekelijks bij elkaar voor afstemmingsvraagstukken en wordt wekelijks geïnformeerd over gegeven adviezen vanuit het RBT aan lokale burgemeesters.

De ambtelijke adviesgroep gaat een andere rol innemen, die ziet op intergemeentelijke regievoering. Daarmee wordt de AA toeleverend naar het RBT en het burgemeestersoverleg. Specifiek gaat het dan om afstemming van maatregelen (o.a. interpretatie Ministeriële

Regelingen), om monitoring processen (o.a. ontheffingen en handhaving) en om voorbereiding (gemeentelijke) communicatie. Het ROT wordt vervangen door het OKO (operationeel kernoverleg) nu de basis voor regionale operationele doorzettingsmacht is weggevallen. Het OKO gaat zich concentreren op excesbestrijding en informatiemanagement primair gericht op infectiebestrijding. Aanvullend daarop is de interactie van het OKO naar euregionale, interregionale en nationale gremia (bijvoorbeeld VRLN, EMRIC en LOT-C).

Schematisch ziet dit als volgt uit:

Een overzicht van rol- en taakinvulling is weergegeven in Bijlage operationalisering taken en rollen. Daarnaast gelden de volgende praktische afspraken:

1. **Communicatie en verantwoording**
    a. Publiekscommunicatie met als doel (regionale) gedrag(-sverandering) vindt plaats door RBT.
    b. Communicatie richting gemeenteraden wordt voorbereid door de AA met input van OKO en RBT. Feitelijke communicatie via de burgemeesterslijn na sondering in Burgemeesters-overleg ZL.
    c. Verantwoording richting gemeenteraden wordt voorbereid door de AA met input van OKO en RBT. Feitelijke verantwoording via de burgemeesterslijn na sondering in Burgemeesters-overleg ZL.
2. **Informatievoorziening RBT**
    a. RBT ontvangt informatie vanuit OKO en AA.
3. **Ontheffen/aanwijzen van plaatsen**
    a. Specifieke omstandigheden (lokaal/regionaal/landelijk) worden regionaal vertaald en afgestemd.
4. **Handhaving**
    a. Met alle mogelijkheden en beperkingen van handhavingsmiddelen is de koers dat de Twm en de bijbehorende AMvB's lokaal gehandhaafd worden op basis van een regionaal handhavingskader.
5. **Evenementen**
    a. Advisering zoveel mogelijk laten aansluiten bij reguliere structuur LMAE/ RMAE-Covid19/LEO in het licht van de crisis en de Twm. (Aandachtspunt is de beschikbaarheid van hulpdiensten).
6. **Openbare manifestaties**
    a. Openbare manifestaties worden gemonitord door AA en OKO; vanuit dat perspectief dienen deze gemeld te worden door de lokale bestuursorganen. Monitoring is relevant in verband met eventuele verdeling van schaarste van openbare orde-inzet en uniformiteit te borgen.
7. **Bezwaar en beroep**

a. Eventuele bezwaren tegen burgemeestersbesluiten dienen lokaal te worden afgehandeld. Binnen de AA wordt hiervoor (externe) expertise opgebouwd om inhoudelijk te ondersteunen bij dergelijke procedures.

Bijlage bevoegdheden onder Twm

	Voor invoering Twm	**Na invoering Twm**	
Bevoegdheid	**Voorzitter VR**	**Burgemeester**	**Voorzitter VR**
Verlenen ontheffingen van landelijke regels	Noodverordening (algemeen: art. 3.1) (apart studenten: art. 2.14)	Verlenen van ontheffingen van algemene maatregelen (art. 58e), verbod tot groepsvorming in een aangewezen plaats, openstellen van een publieke plaats (art.58h), houden van een evenement (art. 58i) Vooraf is davies van de GGD verplicht.	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Geven van aanwijzingen en bevelen	Noodverordening (art.2.5)	Bij uitvoering toezicht zoals is bepaald in de Gemeentewet. (artt. 58k, 58l, 58m, 58n)	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Handhaving	Art. 39 Wvr: bestuurlijk bevel, sluiting, LOD	Verantwoordelijk voor bestuurlijk handhaving (art 58u, artt. 125, 176 Gemwet)	Niet bevoegd, tenzij voorzittersbevoegdheid (art. 58d: dreigende gevolgen van meer dan plaatselijke betekenis)
Bevoegdheden bestrijding infectieziekten	Maatregelen gebouwen en personen treffen (artt 34 lid 4, 47, 51, 54, 55, 56 Wpg)		Bevoegdheden Vz. op grond van art. 6, lid 4 Wpg Maatregelen gebouwen en personen treffen (artt 34, lid 4, 47, 51, 54, 55, 56 Wpg)
Regionale coördinatie	Via RBT, coördinerende voorzittersrol bij afstemming over lokale besluiten en bestuurlijke handhaving		RBT blijft in stand. Dit leidt tot het behouden van de coördinerende rol van de voorzitter bij afstemming over lokale besluiten en bestuurlijke handhaving daarvan. (MvT Twm)
Informatievoorziening	De vz is verantwoordelijk voor informatievoorziening over de oorsprong, de		De vz blijft verantwoordelijk voor informatievoorziening over de oorsprong, de omvang

	Voor invoering Twm	**Na invoering Twm**	
Bevoegdheid	**Voorzitter VR**	**Burgemeester**	**Voorzitter VR**
	omvang en de gevolgen van de epidemie (art.7 Wvr)		en de gevolgen van de epidemie (art. 59s, volgt uit art. 7 Wvr)
Afleggen Verantwoording	De vz legt verantwoording aan de betreffende gemeenteraden af na beëindiging crisis ramp (art 40 Wvr)	Bgm legt verantwoording af over zijn aandeel in de bestrijding covidvirus aan de gemeenteraad. Wijze van verantwoording kan door gemeente en burgemeester in samenspraak worden bepaald.	De vz VR legt verantwoording af aan de gemeenteraden niet alleen ná de crisis, maar ook tijdens deze crisis. De vz's leggen verantwoording af binnen een maand na inwerkingtreding van de Twm.

Bijlage operationalisering taken en rollen

	taak	bemensing	verandering
Gem/Bgm	• Verlenen ontheffingen • Bestuurlijke handhaving • Verantwoording uitvoering Twm	Lokaal bepalen	Van lokaal uitvoerend naar lokaal bepalend en uitvoerend[1]
GGD	• Advisering t.b.v. ontheffingen	• AC-GZ • Procesleider IZB	Van signalerend naar adviserend
Burgemeesters-overleg ZL	• Afstemmend op strategie en praktijk	• 16 bgm's • Vertegenwoordiging AA • Vertegenwoordiging OKO	Van signalerend naar sonderend en afstemmend
RBT	• Coördinerend en regionaal afstemmend op geheel • Crisiscommunicatie • Verantwoording over GRIP4 -periode (door de voorzitter) • Verantwoording over Twm	Standaard	Van regievoerend en bepalend naar coördinerend en regionaal afstemmend
AA	• Intergemeentelijke regievoering • Afstemming maatregelen (o.a. interpretatie Ministeriële Regelingen) • Monitoring processen (o.a. ontheffingen en handhaving) • Voorbereiding (gemeentelijke) communicatie	• 2 sec's • 3 OOV'ers • 2 juristen • Regisseur gemeenten VRZL • Regisseur communicatie VRZL • Achtervang organiseren	Van interpretatie (reactief) noodverordening naar regievoering (pro-actief)
OKO (operationeel kernoverleg)	• Aanpak van excessen (obv WPG) • Informatiemanagement (regionale in interregionale impact) • Ontwikkelen scenario's • Landelijke afstemming • Ondersteuning proces ontheffingen en evenementen / voorportaal voor GGD • monitoring/analyse ontheffingen en handhaving	• OL, IM, HCC • Uitgebreid met AC-GZ, AC-P, AC-BZ, EMRIC • Optioneel AC-B, KMAR, Defensie en	Van regievoerend naar monitoring en exces/incidentbeheersing

[1] **De rol van de burgemeester verandert feitelijk niet buiten het feit dat een lichte (lokale) ontheffingsbevoegdheid wordt toegevoegd op basis van de Twm.**